

David Mackay: “El millor arquitecte de Barcelona ha estat Pasqual Maragall”

David Mackay (1933, Eastbourne, Regne Unit) va ser, junt amb Oriol Bohigas i l'equip de MBM, un dels arquitectes que van renovar, en ocasió dels Jocs Olímpics, el port de Barcelona i el barri de la Vila Olímpica. Coneix com ningú tot el que va succeir des de la designació de la capital catalana com a organitzadora dels Jocs de 1992 fins a arribar a ser considerada una de les millors seus dels últims temps.

La Vila Olímpica, amb la residència dels atletes en primer pla.

Per a David Mackay, l'època prèvia a la designació de Barcelona com a seu va ser molt viva, ja que era “un esclat de democràcia. Sentíem a la sang i la ment una aventura per a recuperar la democràcia”, com declara el mateix arquitecte. A final dels anys 80, Barcelona es trobava enmig de dos processos: la reconstrucció i modernització de la

ciutat i, paral·lelament, la preparació per a acollir uns Jocs Olímpics. Eren moments de fer una nova Barcelona, més oberta al món. Per a fer-ho, “vam tenir en compte la història de la ciutat”, els seus trets característics. Com bé diu aquest anglès, en un català perfecte, “calia reconstruir Barcelona seguint el seu propi model, no imitant cap ciutat americana”.

L'arquitecte Maragall. Per a ser la seu dels Jocs, la part de la ciutat que més havia de canviar era el barri que van anomenar Vila Olímpica, dins el districte del Poblenou. Els encarregats d'imaginar i dissenyar el nou barri van ser David Mackay, Oriol Bohigas i tot el seu equip. Per a l'anglès, “va ser un encàrrec emocionant”. Aleshores ell ja vivia a Barcelona, en concret al barri de Sarrià. Com recorda, “el desafiament era doble: complir amb les exigències d'uns Jocs Olímpics, i posteriorment, deixar un llegat”. Per a ell, “gastar diners per una celebració esportiva de tres setmanes, a més dels paralímpics, podria ser un gran error per a la ciutat” si la despesa no servia per a millorar-la. En aquesta missió de disseny urbà, l'alcalde de Barcelona en aquells moments, Pasqual Maragall, hi va jugar un paper especial, com reconeix l'arquitecte britànic: “L'encàrrec principal de Maragall era obrir la ciutat al mar”, quan era el cas que no explotava del tot el Mediterrani. A més, “Pasqual no volia canviar la fisonomia de la ciutat. Recordo que va parar moltes obres al port per aquest motiu”. En definitiva, Mackay, que valora molt el paper que juga el client i les seves peticions en un disseny, creu que Maragall va ser un dels artífexs del resultat final de la Barcelona olímpica: “A més de nosaltres, l'altre arquitecte de la Vila Olímpica va ser Pasqual Maragall. Quan em pregunten qui es el millor arquitecte de Barcelona, sempre dic que Pasqual Maragall”.

Barcelona, ciutat europea. Les obres de la Vila Olímpica van durar deu anys. Culminaven una lluita perquè la ciutat fos la seu d'un esdeveniment tan important com uns Jocs Olímpics. Tal i com ho descriu Mackay, “no hi havia gaires diners, però tothom va identificar aquell moment com la clau perquè Barcelona tornés a ser una ciutat important a Europa”.

Els anys previs als Jocs Olímpics, Barcelona va patir un canvi radical en la seva fisonomia. Això és netament palpable. Però, gradualment, la ciutat ha canviat molt en els vint anys posteriors a la fita esportiva. La remodelació d'alguns barris apartats –com el Guinardó– i la creació de nous atractius turístics

EL TEMPS

David Mackay.

—com la zona del Fòrum o la torre Agbar— són els principals trets característics de la renovació urbanística. Però a banda d'això, David Mackay diu que “Barcelona s’ha obert a Europa”, ja que en molts aspectes és així. Des de 1992, el turisme de la ciutat s’ha incrementat en nombre i en despesa per persona. Barcelona, i Catalunya, s’han convertit en referent cultural europeu, així com capital de diferents institucions internacionals, com la Unió pel Mediterrani.

En el pla arquitectònic, les variacions de la tradició barcelonina no han sigut grans, segons Mackay. Per a ell, “Barcelona ‘92 no va suposar cap punt d’inflexió en la cultura arquitectònica. Més aviat va ser una continuïtat”. Tal com ho veu aquest veterà arquitecte, “Barcelona ha mantingut la qualitat de l’arquitectura, en el bon sentit”. Destaca que “l’arquitectura és part de la cultura de Barcelona” i això no s’ha perdut amb el pas del

temps ni en els darrers anys. Sí que és veritat que, en ser preguntat per obres mediàtiques com el Fòrum o la torre Agbar, reconeix que l’estil ha variat una mica. Com tot, s’ho pren amb humor i assegura que “passejant per Barcelona, trobo coses que no m’agraden però d’altres que envejo a qui en fos l’arquitecte”.

Orgull de ciutat. El resultat final de les obres a la ciutat per a rebre els esportistes a la fita dels Jocs Olímpics va ser lloat internacionalment. Posteriorment, Barcelona sempre ha estat un dels referents a l’hora de plantejar els canvis urbanístics i de gestionar l’acollida de tres setmanes d’esports. Mackay i tot reconeix que els Jocs Olímpics del 92 són el mirall amb què la resta de seus organitzadores es comparen per saber si s’estan fent les coses bé. I confessa que “una delegació dels organitzadors de Londres 2012 va visitar Barcelona per a conèixer una mica més com es va preparar la ciutat”. David Mackay ha posat un petit gra en la Barcelona que es coneix avui dia, sobretot al barri de Vila Olímpica i el port de la ciutat. Sense dubtar-ho, confessa sentir-se “molt orgullós” del seu treball però sobretot de la ciutat que és ara Barcelona. A més, parla amb molt d’orgull també del que des de fa molts anys és el seu barri, la Vila Olímpica. Com ell comenta: “Jo he viscut a Sarrià durant vint anys i és un barri, amb molta vida. Malgrat els anys que hi he viscut, els residents de generacions són els ‘residents’ i nosaltres els ‘novinguts’. En canvi, a la Vila Olímpica tothom es va llançar a l’aventura i s’ha creat un vincle entre els veïns a mesura que arribaven. I això ha continuat”. Està molt content que el que tenien al cap abans dels Jocs Olímpics s’hagi fet realitat. Només hi troba un però: el centre comercial del barri, propietat, segons ell, “d’una empresa madrilenya que no entén la cultura del comerç i el consum de Catalunya”.

Un dels arquitectes de la Barcelona dels Jocs Olímpics aprova, i amb nota, l’evolució de la ciutat en els darrers vint anys.

Adrián Caballero